

22. prosince 1921 čís. 471 sb. z. a n. do žaláře na jeden měsíc, zrušil rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovaného dle první sazby §u 202 tr. zák. do žaláře na šest měsíců.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř., jež spatřuje v tom, že samosoudce, jakkoliv neshledal podmínek §§u 54, 55 tr. zák. nevyměřil obžalovanému trest 6 měsíců — nejnižší to meze zákonitě sazby — nýbrž trest nižší, čímž porušil meze příslušejícího mu práva zmírňovacího a přeměňovacího. Stížnost je odůvodněna. Již z doslovu §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. u porovnání s §em 1—2 téhož zákona, vyplývá zřejmě, že zákonem tím nebyla stanovena žádná nová sazba, jako v §ech posléze uvedených. Zůstává tudíž zákonitá trestní sazba dotyčného zločinu i na dále v platnosti a, je-li nejmenší její mez v tomto případě 6 měsíců, nesmí sejíti soudce dle zásad §§ů 32, 33 tr. zák. pod tuto nejnižší míru, neshledá-li tu podmínek §u 54, 55 tr. zák. nebo není-li tu jiné skutečnosti, která mu dle zákona (na př. § 265 tr. ř., odchylku dovolovala. Neprávem shledává soudce v okolnosti, že mu v případě takovém zbývá jen pevný trest 6 měsíců, omezení svého práva, (povinnosti), aby šetřil dle §u 48 tr. zák. poměru okolností přitěžujících a polehčujících, dle poměrů jednotlivého případu. I dle dřívějšího stavu zákona byla tato volnost ponechána soudci jen v rámci zákonné trestní sazby, neshledal-li tu podmínek §§ů 54, 55 tr. zák. Tatáž možnost zůstává však soudci v témže rozsahu za nynějšího stavu, kdyžtě samosoudce, neshledal-li trest 6 měsíců, vině obžalovaného přiměřeným, dle předpisů §u 7, čís. 4 §u 5 citovaného zákona, prohlásí se nepřislušným. Neměně ničeho na trestním právu hmotném, má předpis §u 6 zákona jen význam procesuální, by veřejnému obžalobci v případech, kde shledává jako hlavní trest ztrátu svobody až do 6 měsíců přiměřeným — bude se tu jednati pravidelně o případy s nižší spodní mezí zákonné trestní sazby (přečiny) — nebo kde veřejný obžalobce pokládá podmínky mimořádného zmírnění nebo záměny trestu za splněné — z důvodů procesní ekonomie umožnil jich rozsouzení samosoudcem. Proto ale nemůže se samosoudce též v případech, takto jemu prikázaných, zachovati jinak, než jak připouštějí to §§y 32, 33, 259 násl. tr. zák., šetře při tom předpisu §u 7 (2) cit. zákona, zakazujícího, by překročil hranici 6 měsíců pod zmatečností. Tyto zásady vedou v případech, jako tento k tomu, že samosoudce neodmítl-li svou příslušnost z důvodu §u 7 (4) cit. zák. a neshledal-li tu podmínek §§ů 54, 55 tr. zák., nesměl vyměřiti trest jinak než ztrátou svobody 6 měsíců a, neučinil-li tak, vyměřiv jej pod touto výměrou, překročil meze svého práva zmírňovacího (§ 281 čís. 11 tr. ř.).

Čís. 1363.

Pro skučkovou podstatu zpronevěry jest lhostejno, že ten, komu byly peníze svěřeny, je svémocně spotřeboval proto, že mu příslušela proti svěřiteli vzájemná pohledávka.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1923, Kr 790/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle Šu 183. tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a) 10 Šu tr. ř., provádí však ve skutečnosti pouze důvod čís. 9 a), ježto netvrdí, ani nenaznačuje, že obžalovaný měl být uznán vinným jiným méně trestným činem, než uvádí rozsudek, nýbrž domáhá se úplného sproštění stěžovatele z obžaloby, dovozujíc, že se nedopustil ničeho trestného. Stížnost má za to, že zde není především věci svěřené, že firma Č. svěřila uhlí dělníkům, nikoliv obžalovanému, on že uhlí rozdělil dle daného příkazu a ničeho z něho nezadržel pro sebe. Vybrané peníze za uhlí sice neodvedl firmě, ale jen proto, že jíh nežádala; později pak, když o ně požádala, měl proti ní vzájemnou pohledávku mezdní z důvodu neoprávněného propuštění z práce. Stěžovatel pokládá proto věc za pouhé civilní bezprávi, tím spíše, že neměl úmyslu vybrané peníze si podržeti a přivlastniti, 1000 Kč na svůj dluh již složil a ohledně zbytku jest ochoten se vyrovnati. Avšak stížnost není odůvodněna, její provedení se z části nedrží rozsudečných zjištění (§ 288 čís. 3. tr. ř.). První soud zjistil, že obžalovanému byl odevzdán firmou vagon uhlí v ceně 2500 K se závazkem, aby uhlí rozdělil mezi dělníky, peníze za uhlí od nich vybral a firmě je odvedl. Z toho vyplývá, že mu bylo svěřeno jak uhlí (od firmy) tak i peníze za ně zaplacené (od dělníků), a že měl povinnost peníze firmě odvésti. Toho však obžalovaný neučinil, nýbrž, jak dále zjišťuje rozsudek, z vybraných peněz použil 1000 Kč pro sebe k nákupu zboží, čímž si svěřené peníze bezprávně přivlastnil, a další částky, která v rozsudku není číselně zjištěna, avšak je dle přesvědčení prvního soudu menší než 1000 Kč, neodvedl dosud a zdržuje ji bezprávně, přes to, že mu nastala povinnost plnění bez ohledu na to, zda žádala firma za odvedení peněz čili nic. Poněvadž se zpronevěry dopouští, kdo statek sobě svěřený zdržuje, nebo si přivlastňuje a po strance subjektivní stačí pouhé vědomí pachatele, že zdržuje nebo sobě přivlastňuje věc, sobě svěřenou materiálně bezprávně, a všechny tyto náležitosti jsou v napadeném rozsudku zjištěny, odpovídá odsuzující výrok zákonu. Bezprávného jednání obžalovaného a jeho vědomí o této protiprávnosti nevyklučuje okolnost, stěžovatelem sice tvrzená, avšak v rozsudku nezjištěná, že mu příslušela proti firmě vzájemná pohledávka z důvodu neoprávněného propuštění z práce. Neboť, nehledě k tomu, že tato pohledávka vznikla v době, kdy již stěžovatel bezprávně naložil vybranými (svěřenými) penězi, zuživ 1000 Kč pro sebe, a že tudíž později vzniklá vzájemná pohledávka nemohla zhojiti bezprávný stav, který v té době tu již byl, šéf firmy Vladislav Č. jako svědek popřel, že obžalovaný vůbec mohl činiti nárok na náhradu mzdy, poněvadž byl propuštěn z práce z důvodů zákonných a firma mu dobrovolně zaplatila mzdu za 14 denní lhůtu výpovědní, takže paritní komise, na jejíž výrok se obžalovaný odvolává, vůbec neměla příčiny se touto věcí obírat. Započtení vzájemných pohledávek

a tedy vzájemné pomnutí jich, pokud jsou stejně vysoké, dle Šů 1441 a 1442 obč. zák. nastává teprve uplatňováním započtení totiž prohlášením té neb oné strany vůči odpůrci, že sráží pohledávku vlastní z pohledávky odpůrcovy. Pouhým sejitím se pohledávky vlastní s pohledávkou odpůrcovou nenastává započtení a nepomíní pohledávka ta ani ona úplně ani částečně, nýbrž obě trvají vedle sebe dále. Obžalovaný neprovedl vůči firmě Vladislav Č. započtení své tvrzené pohledávky, pročež peníze, jemu svěřené, byly proň penězi cizími. Měl-li skutečně proti firmě Vladislav Č. pohledávku, mohla mu zavdati podnět, aby naléhal vůči druhé straně na súčtování, by si po případě vymohl zajištění nebo zaplacení své vzájemné pohledávky cestou soudní, neopravňovalo ho však, by svémocně spotřeboval pro sebe peníze jemu svěřené. Okolnost, že obžalovaný odvedl firmě část vybraných peněz (1000 Kč), na její naléhání před podáním trestního oznámení, nemůže ho učiniti beztrestným, poněvadž nebyla nahrazena včas škoda veškerá a ani k částečné náhradě nedošlo dobrovolně z účinné lítosti obžalovaného.

Čís. 1364.

Polní puch jest tu jen tehdy, stalo-li se odcizení polních plodin v nepatrném množství z nouze, nerozvážnosti nebo jiné pohnutky, nikoliv z přímého úmyslu ziskuchtivého.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1923, Kr II 476/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 24. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle Šu 98 lit. b) tr. zák. a přestupkem dle ŠŠů 8, 460 tr. zák. — a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Proti odsuzujícímu výroku pro přestupek nedokonané krádeže dle ŠŠů 8, 460 tr. zák. uplatňuje zmateční stížnost dle čís. 10 (správně dle 9 a) Šu 281 tr. ř., že jednání obžalovaného zakládá vzhledem k nepatrné ceně jetele, obžalovaným natrhaného a připraveného k odnesení, pouze polní puch, nikoliv čin soudně trestný. Avšak stížnost přehlíží, že obžalovaný se pokusil odciziti nejen natrhaný jetel, jehož hodnotu zjišťuje soud částkou nejméně 5 Kč (kdežto poškozený jej ocenil na 5—8 Kč), nýbrž že měl v úmyslu odciziti ještě další jetel, v čemž mu však bylo zabráněno nepředvídaným příchodem poškozeného na pole, takže hodnota všeho jetele, jež obžalovaný chtěl odciziti, byla vyšší než 5 Kč. Za polní puch lze však pokládati odcizení polních plodin jen tenkrát, bylo-li odcizeno jen nepatrné množství z nouze, nerozvážnosti neb z jiné pohnutky, nikoliv z přímého úmyslu se obohatiti. Určitou hranici co do ceny odcizených předmětů nelze stanoviti pro všechny případy stejně; odpovídal-li v době předválečné praktické potřebě obnos 1 K pro hranici mezi politickým a soudním přestupkem, nelze nyní